

1885.  
Tizennegyedik évfolyam.



# TORONTÁL

I-ső szám.

Csöbörtök, január hó 1-én.

VEGYESTARTALMU HETILAP. — A MEGYE KÖZLÖNYE.

Mejelen hetenkint egyszer, csöbörtökön.  
**Szerkesztői iroda:**  
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.  
**Előfizetési feltételek:**  
Egész évre . . . 6 frt | Félévre . . . 3 frt  
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.

**Hirdetések és mellékletek** — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 frt 50 krral számítva — minden nyelven vétetnek föl a kiadóhivatalban. — Kéretik az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétetnek.

**Hivatalos hirdetések:**  
A „Torontál”-ba iktatandó hivatalos hirdetések előlege- sen beküldendők, még pedig 100 szög egyszeri hirdetésért 1 frt, 100—200 szög 2 frt, 200—300 szög 3 frt és így tovább. Azonfelül minden egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj és az esedékes nyugtá- bélyeg is beküldendő.

**Magán hirdetések:**  
A 3-hasábos garmondos első hirdetésnél 6 kr., többszörinél 4 kr. Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.  
**Kiadóhivatal:**  
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken, havá az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

## Előfizetési felhívás „TORONTÁL” 1885-ik évi I-ső negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap pontos szétküldésében fennakadás ne történjen.  
Az előfizetési pénzek egyszerű postautalvánnyal a „Torontál” kiadóhivatalához (Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdájában) czimzendők.  
**Előfizetési árak:**  
Egész évre . . . 6 frt — kr.  
Fel évre . . . 3 frt — kr.  
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.  
Nagy-Beeskerek, 1884. decz. hó 18-án.

A „Torontál” kiadóhivatala.

## 1885.

Mire e sorok olvashatók lesznek, az 1884. év mint csepp víz vegyült el már a végtelenség tengerében, s helyt engedett utódjának, mely ismét nem egyéb: mint 365 napra elzárt, alig észre vehető része az idők folyamának.  
Az évekre a jó vagy rossz jelzőt, a szerint szoktuk alkalmazni, amint általában áldást vagy csapást hoztak az országokra. Másként áll a jelzők alkalmazása egyesekre nézve mert a ki p. o. imádoztját egy bizonyos évben oltárhoz vezethette, azon évre nézve nem lesz egy véleményben azzal, a ki szíve választottját, véletlenségből agyon lötte.  
Időszakunk napról-napra gazdagabb hajmeresztő eseményekben, szenzaciós affairekben, majd mulattató, majd pedig elszomorító botrányokban.  
A pénzkezelők, mint valami datolyás vagy fügés hordóba, úgy markolnak a Wertheim cassák pénztartalmába, néhány éven át hercegi életet folytatnak, boldoggá lesznek egy hozzájuk hasonló elveket valló ballerínát vagy kéjencz nőt, s mikor már mind a pénzről, mind az eltulajdonítási ügyeségből kifogytak, egy a zsidóvásárlás vásárolt oleszó, revolverral agyon puffintják magokat. Az agyon puffogtatás azután, végig vonul a károsodot-

tak, vagy rászédettek egész vonalán. A könyelmű bizalmasok átkozodnak, az özvegyek és árva bögnek, az akasztófára való gavallérokkal bélelt, és „feledetlen barátomnak” stb. feliratu koszorúkkal megpakolt koporsókat elhantolják, s a legközelebbi lapokban már ismét olvashatjuk: X. Y. sikkasztott azután megszökött: A-t vagy B-t elfogták; Cz-t köröztek; D. pedig miután pezsgővel torkát a csiklandozáshoz beszoktatta, hurkot vetett nyakába s magát felakasztotta.  
„Könnyebb sikkasztani és lopni, mint dolgozni!”  
Időszakunk embereinek egy része sietett, ezt a személy és vagyon biztonságát fenyegető elvet nem csak elfogadni, hanem alkalmazni is, s az által nem csak a fenyegető bíróságoknak dolgait, hanem a becsületes emberek gondjait is szaporítani.  
Na de vigasztaljuk magunkat! A család és társadalmi élet ügyében elfajzások mellett, sincs okunk se lemondásra, se megadásra, se kétségbeesésre.  
A civilizáció olyan mint a nap melege, egyiránt érleli és fejleszti a hasznos és mérges növényeket. A rabló és ingyen élőkődő guerillák táborával egy sokkal erősebb és harcoképesebb tábor lesz hivatva megmérkőzni. Tábor a becsületes és munka után élő harczosoknak.  
A jelen családi és társadalmi lázas állapot, most küzd azon válsággal, mely kellő gyógyszert alkalmazza, figyelmes és lelkiismeretes kezeltés mellett, biztos és tartos üdülést fog biztosítani.  
Az erkölcsi corruptio ragályának ép úgy megvannak gyógyszererei, mint a testi ragályoknak, sőt e gyógyszernek még annyiban biztosabbak, mert nemcsak a dispositiót szüntetik meg, hanem annak felléphetését és terjeszkedését is meggátolják.  
E biztos gyógyszer: a munka, takarékoság, és az erkölcsileg tisztátalan emberekől való őrződés.  
Szomorú, hogy úgy van, de időszakunkban csak nem elfogadható már, egyes pessimistáknak azon kereszténytelen és kíméletlen tanácsa: hogy minden

embert gazembernek tartunk, míg meg nem győzött bennünket, hogy becsületes ember.

A sima pofájú, mézes szava érdeklátsak, gyémánt gyűrűs és arany lánczos gavallérok púzi pajtások ide s tova veszedelmesebbékké lesznek mint a csavargók, csirkefogók, és utonállók.

Ez utóbbiaknak rejtett helyeiken még feltalálhatjuk ellopott vagy elrablott holminkat, de az előbbieket rendszeren nem hagynak egyebet vissza egy kilótt komisz revolvérrel és bűzös hulláiknál.

Csaknem a komikumba vág, hogy azt. kit még ma a pinczerek, szolgalelkek, a kerítők és az örmöleányok meg-nagyságoltak, néhány napra rá, a börtönőr és porkolábjai, a fogház rejtekében le-pokdósnek.

Az a pénz és vagyon, mit becsületes munkássággal szerzünk, emeli élet kedvünket és megédesíti napjainkat, míg a lopott vagy rablott vagyon megsemmisíti nyugalmunkat, s a mások elkésérsítésével alkotott öröm karjaiból, a halálba vagy a börtönbe kerget.

A kommunismus eszméjét, nem a munkásság jólét eredménye érleli és terjeszti, hanem azon frakkos és czilinderes gazok gonoszsága, a kik a munkás és becsületes nép filléreiből dorbézólnak.

Na de azért nyugodtan alhatunk. A farkasok és rókkák már oly szemtelenül kezdenek garázdálkodni, hogy nem sokára be kell következni a generális vadászatnak.

## HIVATALOS RÉSZ.

### Valamennyi szolgabírósnak.

Főlöseges bővebben bizonyítani, hogy az 1885. évi országos általános kiállítás sikere, nem csak a fővárosnak, hanem az egész országnak szellemi és anyagi érdekeivel, s jó hírneveléssel a legszorosabban van összeforva. Minden irányu fejlődésünk, előrehaladásunk itt lesz a nagy világnak bemutatva; minél fogva a kiállítás sikere vagy sikertelensége, hosszú időn át, döntő befolyást fog gyakorolni, a művelt külföldnek hazánkról és fővárosunkról alkotandó ítéletére.  
E tudattól áthalva, s észre vé, hogy a

területén rendezendő kiállítás érdekeinek előmozdítása főleg és legelső sorban a fővárosi hatóság kötelessége: e hatóság egyrésztől áldozataival elmegy a legszélsőbb határokig, másrészt pedig megfelelő intézkedések által a kiállítás látogatását megkönnyíteni és az itt időzést lehetőleg kellemessé tenni igyekezik.

Az e tekintetben megoldásra várt kérdések közül különösen a lakásügy bir nagy fontossággal: melynek rendezésénél a fővárosi hatósága igyekezett azon két főakadályt is elhárítani, melyek eddig a kiállítások alkalmával a legtöbb bajt és fennakadást okozták.

Ezeknek egyike a kiállítások alkalmából beállani szokott lakásútség és lakdrágulás. Nem lévén ugyanis olyan közvetítő, kihez a bérbeadó lakosokkal bírók bizalommal fordulhatnak volna: az idegenek elszállásolásra: csak azon csekély mennyiségű magán lakások álltak rendelkezésre, melyeknek tulajdonosai, úgynökök útján, a lakásútséget kizsákmányolni nem atallották.

A másik és ennél még sokkal nagyobb baj pedig az volt, hogy az idegenek biztosított elszállásolása figyelmen kívül hagyott; minél fogva az idegeneknek tapasztalatlanebb része, hamis kártyások, tolvajok, zsebmetzők s a közbiztonságra veszélyes egyéb effélé egyéneknek lett kiszolgálva, kik az idegeneket már a vasuti és gőzhajózási állomásoknál várni, s lakás kiadás ürügye alatt kifosztogatni szokták.

Ezeknek elhárítása czéljából, jelesül: hogy az 1885. évi országos általános kiállítás alkalmából a lakásútség és lakdrágulás lehetőleg megelőztessék, a kiállítást látogatóknak rendezett és biztosított elszállásolása eléréssék, végre, hogy a lakást kereső idegenek és a bérbeadó helyiségekkel bíró lakosok közti összeköttetés közvetítése által mindkét részre haszon hármozzék, — elhatározta a fővárosi törvényhatósága, hogy a kiállítás tartama alatt, a lakás közvetítés ügyét, mindennemű magán vállalatok mellőzésével, maga a hatóság veszi kézbe és hogy azt bizonyos rendőri természetű funkciókkal összekötve gyakorolja; egyuttal pedig a % alatti 1 példányban ide zárt szabályrendelettel az elszállásolási ügy hivatalos kezelésére egy központi lakásirodának és fiók-lakásirodának felállítását rendelte el, mely irodák 1885. évi február hó 1-én a működést tényleg megkezdik.

E hivatalos kezelés a lakásirodának kétségkívül nagyobb tekintélyt kölcsönöz, s remélhetővé teszi, hogy egy a bérbeadók mint a bérbevevők részéről tömegesen fogják az iroda közvetítését igénybe venni oly egyének is, kik magán vállalat esetén a zsarolástól félve, vagy egyéb okokból azt tenni vonakod-

## TÁRCSA.

### Emlékjegyzeteimből.

(Folytatás.)

Ő volt az első, ki fehér nadrágot húzott s az utolsó, ki azt letette. Folytonosan magastetejű kalapban járt, de én nyolcz éven át csak megviseltet láttam hollófürteit, kapuja mindig zöld volt, a frakkja mindig fekete. Más öltönyt és más színt nem hordott.  
Éjszaka nem tudott vagy nem szeretett aludni. Csak mikor a nap lement, lőn látható, az estelőd, borozó és adomázó társaságot, hacsak szerét tehette, hajnalig is együtt tartotta. Az időnek nem volt szabad ének vagy dalolás nélkül elmúlni. Egressy Benjamin néhány maradandó becsü zenét szerzett a népéletből irt verseiből.  
Gaal sajtászerű egyéniség volt, majd nagyon meleg, majd nagyon hideg. Néha sokat, néha keveset beszélt. Kiderült és elborult a nélkül, hogy valaki e hirtelen változást meg tudta volna magyarázni.  
De valamint derűjével csakhamar fel tudta vidítani a legkomolyabb társaságot, úgy borujával le nem hangolta azt. E boru az ég csendes boruja volt villám és dörgés nélkül, s inkább a lelek elmélyedése, mint kedélytelenség vagy elégedetlenség.  
Alig volt irónk, ki a magyar népelet természetét, külső és belső életét úgy ismerte, mint Gaal József; e tőről metszett irodalmi virágai és gyümölcsei eredetiek, tökéletesek és zamatosak.

Ő nagyon helyesen tudta az életet a költészettel kiegyeztetni.  
Amint mas terre lépett, gyakran bötölt, sőt n-ha elesett.  
Éles és találó élcczel és gunnyal rendelkezvén, ama kevesek közé tartozott az Athenaeum svájcziai közül, kit a Munkácsiak, Oroszok és Csatók igyekeztek részükre csábítani és megnyerni, de Gaal, mint Armill elejétől végig hű maradt zászlajához, sőt Vahot Imrével, mert hüllenné lett, végképen szakított.  
Gaal sok petárdát dobott a dissidensek közé anélkül, hogy azok mai napig tudnák, hogy azok honnét dobattak.  
Külsőre nézve a mindennapibb emberek közé tartozott. Erősen barna arcával, fekete szemével, közönséges orrával és nagy szájjal — irodalmi érdemeit nem ismerve — nyugodtan sétálhatott az utcán, vagy bárhol megjelenhetett, nem kérdezte senki, hogy kicsoda.  
Különbösen se szeretett oly helyekre járni, hol a szépség és cicoma dominálnak. A hiúság se bántotta soha. Ép úgy örült a Peleskei notárius sikerének, mint e siker megünnepléséből rendezett banquetnek.  
Megyerty és Egressy Béni irodalmi hírneve phaetonjaitként tekinté.  
Hogy eszes ember volt, az is tanúsítja, hogy senkivel se lépett szorosabb barátságra.  
Hogy az ellentétes kedély-polusoktól mennyire távol állott, bizonyítja: hogy különben rendes arca csaknem eltörzült, ha szivből sirt vagy nevetett.  
Külsőjét és magahordozását szemügyre véve, de igaz és becsületes magyar lelkületét nem ismerve, Adorján Bódit az ember csak francziául vagy olaszul merve volna megszólítani. Ha már az arcz se volt magyar,

öltözéke után még vakmerőbb lett volna, egy ősmagyar család ivadékára következtetni. Ha az embert íróasztalánál lepi meg, kezét is bajos lett volna vele szorítani, oly elegans párizsi keztyűket húzott szokatlanul vékony és hosszú ujjaira.  
Ha Pestre jött, jobbra Vörösmartynál és Lemouton Emilianál időzött, kit későbbben élte sorsosává is tett, érdek nélkül, a legutóbbi érelemből.  
Adorján igazi madár volt, a földön is járhatott és a lében is repülhetett.  
Vörösmarty annyira kedvelte, hogy költővé avatta. De ha szárnya keltek, Bódi Miska bácsit legfeljebb a jegenyefa tetejéig követeltte. Nem tudott a földől nagyon messzire elszakadni.  
Akadémikus csak azért nem lett, mert a czithera nem nyert polgárjogot a zenekarban.  
Kedves és szeretetreméltó ember volt. Többletjeit, gestikulációját és mimikáját Vörössy Arnold örökölte.  
Ha az utcán sétált, rendszeren operapieceket énekel és még télen is volt virág a gomblyukában.  
Megiflette. Fialat és csinos ember volt. Életgondok se bántották.  
Hazuchának nem csak külsejében, hanem modorában is sok mesterlegényes volt, s az azon időbeli irodalom legellenzesebb alakjai közé tartozott. — Oly jelentékelen és védtelen egyéniségnek tartották, hogy még az irodalmi pygmeusok se tartózkodtak rá élczetet faragni.  
Szerintem kirgiz neve volt egyik oka kerültetése és mellőztetésének.  
Amint Kelményffy átváltozott, ismeretebbé, nevesebbé és becsültebbé lett.

Történeti adatként beszélnek róla, hogy e transfiguratio demarcationalis vonalánál, mikor már két napon át csak ambrosiával élt, marandandó becsü czikket irt a halhatatlanságról.  
Magasztos aspirációk voltak; hogy el nem érte, a mint későbbben kislult, nem neve volt az oka.  
Amint szelleme lobbot vetett, Ney Ferenc és Frankenburg Adolf lettek pártfogó barátai.  
Az „Életképek” útján az irodalmi néhány használatú irodalom-történeti adattal, velős kritikával és csinos novellával sjándékozta meg.  
Kis körben mozgott s ott se volt nagyon szeretett. Eszesebb volt, hogyszem ezt maga is be ne látta volna, a miért utolsó éveiben a lelket emelő és vigasztaló irodalmi munkák közé zárkozott.  
Mint Kelményfi hírből és elismerésben sebesen kezdett emelkedni, s ha korán el nem hal, tan el is feledhető kiérdemelt méltóságban a korábbi idő nélkülözéseit és bánatlamait.  
Vajda Péter és Kunoss Endre, bárha mint Castor és Pollux társultak is egymással, hajlamokra és érzelmeikre nézve különböző műnemet képviseltek: a buccoliktont és elegiát.  
Vajda a pásztorsip hangjaiban, az erdők árnyasaiban, a virágos mezőn, a rét bársonyában, a szabad ég alatt, a napnál, vagy holdnál és csillagoknál mindig feltalálta, a mit keresett. — Hiába zajlott, hiába pompázott, hiába fénylött és ragyogott a város ünnepele, ő kora reggel már utban volt a szabadba, ki a zöldbe, a haraszt, a berkek és ligetek közé, és kimulatva magát, a Pfaunokkal, Sylvanusokkal és Nayadokkal, csak a csillagok világánál tért haza az emberek közé.  
(Folytatása következik.)  
Lauka Gusztáv.

nának. Ennek közvetlen eredménye lesz, hogy a lakások nagyobb számmal fognak bérbeadásra előjegyezteni, továbbá, hogy a következő bérek szükségképpen mérsékeltébbek lesznek és e mellett a lakásfelvételnél is nagyobb lesz a választék. Főleg pedig megvannak a szabályrendeletben tevé mindazon intézkedések, melyek a kiállítás látogatónak rendezett és biztosított elszállásolása továbbá gyors és kényelmes kiszolgálása czéljából szükségesek.

De a fővárosnak ezen törekvése a kívánt sikert csak úgy eredményezheti, ha a vidéki hatóságok részéről is megfelelő támogatásban részesülnek. És mivel — mint már említeni szerencsénk volt — úgy a kiállítás sikere, mint különösen a lakástulajtnok helyes megoldása a fővárosi és vidéki közönségnek egyaránt érdekében áll: biztosan számítunk arra, hogy saját hatáskörében intézkedéseinket támogatni a tekintetes czim is szives lesz.

Ennélfogva felkérem a tekintetes czimet, hogy a kiállítási lakásiroda felállítását, czélját, a bérbeadás és bérbevétel s általában az érintkezés módját lehető legelőzőbb körben közzéírja tenni, végre a szabályrendelet és a % alatti hirdetés egy-egy példányának megküldése mellett a nagy községek előjárásait hasonló eljárásra utasítani sziveskedjék.

Kelt Nagy-Becskerekén, 1884. évi decemberhó 22-én.

Alispán hiv. távoll.:  
**Rónay,**  
főjegyző.

## Valamennyi szolgabíró, Nagy-Becskerek polgármestere és a helyhatósági biztosnak.

A legutóbbi időben tapasztaltam, hogy a megyei szervezési szabályrendeletnek a megrendelőnek már régen székültölt szabályrendeleti gyűjtemény 128-ik lapján olvasható 18-ik §-a meggyeserte kevés figyelemben részesített, mert dacára annak, hogy a megye alispánjához érkeznek még is a járási szolgabíráknál ideje korán beadott ily jogorvoslatok a megye alispánjához elkésve terjesztetvén be, elutasítandókká váltak.

Tekintettel arra, hogy az eddigi tapasztalat szabályrendeletek ellen intézett felebbezéseknek a szerzetett, a szabályrendeletek pedig felebbezés nélkül is felsőbb jóváhagyás alá terjesztettek, az idézett §-nak figyelmen kívül hagyása eddig ugyan káros következményeket nem von maga után, figyelmeztetni óhajtottam azonban a czimet, hogy a 18. §. intézkedését kellőleg megbirde, ne hogy a felebbezési határidő elmulasztása a jövőben okozzon zavarokat.

Kelt N.-Becskerekén, 1884. évi decz. 17-én.

Alispán hivatalos távollétében:

**Rónay,**  
főjegyző.

## Jelentés

a „Torontálmegyei gazdasági egyesület” elnöksége részéről az 1884. évre vonatkozólag.

(Folytatás.)

További működésünk feladata már most, hogy a szerződésileg előnyös díjakat nyújtó biztosító társaságot vegyük egyesületünk tagjai kizárólag igénybe, mi által az egyesületünknek a díjakból kikötött jutalékok utján saját erősbédésünkhöz is hozzájárulnak, és hogy szerződészerűleg a vidékenkénti békebírói intézményt felállítsuk.

Sürgősebb cselekvést igényel a biztosítás ügyénél talán még hitelügyünk. Elismerem, hogy e téren az utóbbi időben nagy haladás tetetett, — így számos virágzó hitelintézet állított fel, amelyek folytonosan alabbszálló kamatszédese mellett fedezik a hitel igényeket; de mégsem lehet mindazokat részint a kevéssé hozzáférhetőség, de főleg az ügyleteiknél szedett aranylag meg mindig magas kamat miatt a mezőgazdaság igényeire kepest elegendőségeknek tekintenünk.

Hogy hitelügyünk a mezőgazdaság érdekében szerveztessek, első kellek arra hozzáférhetően a vidéken minél több hitelintézmény létrejöttelét elősegíteni, mert azon nagy reform, a melyen gazdalkodásunk jelenleg keresztül megy, az intenzívebb cultura és termeléshez kepest beruházásokat tesz szükségessé, a mihez töké nemlemben nemcsak megengedhető, de szükséges a hitel igénybe vétele.

Azonban a hitelt csak úgy lehet a mezőgazdasági üzletvitelben haszonnal alkalmazni, ha az alacsonyabb kamattal hosszabb határidőre nyújtatik; föltétellezén, hogy az csakis beruházásokra, a termelés belterjesebb üzletése czéljára használják.

Alapszabályainkban munkakörünkbe felvett ezen fontos kérdés — és kapcsolatban vele a múlt felében Vercsny Gyula választmányi tag ur által erre vonatkozólag benyújtott dolgozat tanulmányozására egy bizottság lett kiküldve, ezen bizottság ügybuzgó munkálkodását befejezvé, azt a t. közgyűlésnek elő is terjeszté, mire névze majd ezen ülés folyamata alatt határozat lesz hozandó.

Örömrünk szolgálat, hogy egy a szövetségi központi bizottság, mint a megye törvényhatósága ezen fontos kérdést élénken figyelemmel kísérvén, közreműködésre egyesületünknek is megkeresték.

Eltérés mutatkozik a megoldás keresztülvitelének útja és módja tekintetében a központi bizottság és megyénk törvényhatósága között, míg amaz a hitelszövetkezetek alakítása iránti működést ajánlja, addig emez e közsegítakarepzentaruk alapításattartjaczelhoz vezetnek.

Mindkét részről különböző módon a cél nemességehez méltó hazafisággal lesz egy s ugyanazon ugynek szolgálat tevé; módjában fog állani majd a t. közgyűlésnek is ezen alkalommal nyilatkozni arra nézve, mely irányban fejtük ki tevékenységünket olyként, hogy az lehetőleg védeünk viszonyainak legmegfelelőbben vezessen a czélhoz.

Kiváló figyelem tárgyát képezte a gazdasági szakoktatás kérdése is; együttesen vele annak leghathatósabb tenyezője: a földmives iskolák szervezése ügyével.

Kétségtelen az, hogy a legelső, a legnagyobb lényegesebb tényező, mellyel a gazdaságnak szűjt nemzetközi versenyel megküzdhetünk, a szakértelem!

Minden módunkban álló eszközzel hatunk kell arra, hogy a kisbirtokosság szak-képzetsége tekintetében elmaradott állapotán segítve legyen; noha be kell vallanunk, hogy ezen lényeges és nagy munkával szemben nem rendelkezünk működésünk szerény keretében az arra szolgáló eszközökkel.

E téren első sorban a kormányt illeti a cselekvés, mert neki ez módjában áll, a szükséges eszközökkel rendelkezik és hivatalást is képezi.

Megyénk azon szerencsés helyzetben van, hogy az ország legrégibb gazdasági szakiskoláinak egyike területén — N.-Szt.-Miklóson — működik, hosszú időn át az egész Alföld déli vidékén egyedül állván a maga nemében.

Igazgató választmányunk ezen iskola állapotának megvizsgálására s a gazdasági szakoktatás ügyének fejlesztésére egy bizottságot küldött ki, mely is megbízatásához kepest azon iskolát megzemlélvén, az ügyben igazgató választmányunkhoz jelentést terjesztett be. Ezen jelentésből kitűnik, hogy az ügy érdeke kívánja ama szép sikerrel működő iskola tovább fejlesztését mind a felszerelés gyarapítása, mind a tanszemélyzet szaporítása, mind a gyakorlati gazdalkodási terület és épületek nagyobbítása tekintetében.

Buzgón működő igazgató választmányunk bizonyára megtalálja azon utat és módot, mellyel e téren leginkább hatni lehet és szükséges; — addig is bizalommal tekinthetünk a részbeni intézkedéseire elé.

Szakismeretek szerzése és tanulmányok eszközésére szolgáló kirándulások gazdasági vagy gazdasági mellékpari, állattenyésztési sat. telepek megszervezése egyleti működésünknek nem csekély jelentőségű feladatát képezi.

Igen szép kezdetet képez e részben a most elmult felében a szerb-csanádi uradalomban tett sikerült kirándulás.

Mint a választmányhoz arról betérjesztett jelentésből kitűnik, megyénk eme jeles gazdaságában a kirándulónak tapasztalatok szerzésére igen bő alkalom kínálkozott, különösen pedig a vidékünkön uttörő gőzek munkálalok tekintetében.

Nem vélek csalódní abban, hogy a szerb-csanádi uradalom ama ritka hazafias készsegeért, hogy azon kirándulásra alkalmat nyújtott és hogy a kirándulók fogadását és vezetését példás szívellyel és előzékenységgel eszközölte, a t. közgyűlés által is köszönet és elismerésben részesítettik.

Valóban kívánatosnak tartom nemcsak a szakismeretek terjesztése, de egyesületünk keretében a társas szellem fejlesztése érdekében is, hogy kirándulások rendezessenek, amihez igen természetesen szükséges az is, hogy azok a tagok részéről érdeklődésben és részvétben részesültsenek.

S most áttérnek jelentésemnek a szeptember hó 25., 26., 27. és 28-án N.-Kikindán rendezett kiállítás és gépversenyre vonatkozó részletére, ami az elért siker és eredmény tekintetében talán első sorban lett volna említendő.

Az igazgató választmánytól e részben vett megbízatásban nem szándékozom jelentésemmel a legkisebb részletekre kiterjeszkedni; a t. közgyűlés talán így is tudomásul veszi azt, arra tekintettel, hogy a kiállításra vonatkozó minden egyes mozzanat, különböző irományok és a számadások tekintetében már a végrehajtó bizottság részéről a választmányhoz és annak alapján a földművelési miniszteriumhoz kimerítő jelentések tetettek; úgy hiszem a t. közgyűlés azok főbb mozzanataiból is kellő tájékozást fog szerezhetni.

Nem csekély részben tulajdoníthatók kiállításunk elért nagyszerű sikerei és eredményei a t. közgyűlés azon bölcs határozatának, hogy f. évi május hó 12-én a kiállítási végrehajtó bizottságnak, a kiállítás rendezése tárgyában, a választmány által előterjesztett bő indoklással ellátott javaslatait, — magában foglalva a tervezeteket, előirányzatokat, programot és szabályzatokat, változatlanul jóváhagyni s azok értelmében leendő további működésével a végrehajtó bizottságot felhatalmazni méltóztatott.

Azon tervezet és program oly széles körű, a gazdaság minden ágát és vele kapcsolatos, vagy rokon iparok termelvényeit felelő terjedelmet jelölt ki a kiállításnak, hogy amint czelul ki is tüzetett, az vidékünk gazdasági helyzetének képét, annak megismeréséhez pedig a legszebb alkalmat nyújtotta.

Egy megye területén működő egyesületnek ilyenmő alkotásaival a gazdaság minden ágazatára kell kiterjeszkednie, mert csak úgy lehetséges általános érdeklődést és sikert elérni, bar elismerem, hogy a csak egy szakba vago tárgyakra rendezett kiállítások az illető szakra nézve nagyobb befolyással vannak, mint az általános kiállítások.

Teljesen a megállapított program, tervek és szabályzatoknak megfelelőleg működött a rendezés, szervezés és általán a kiállítás létesítése tekintetében a végrehajtó bizottság; azonban a költség előirányzatban a t. közgyűléstől 2070 forintban megállapított rendelkezési kört túlháladta.

Indoklola és igazolva vannak a számadások szerint mind a több kiadások a felmerült elkerülhetlen kényszerítő körülmények, a tetemes bevételi többlet és az által, hogy egyesületünk ezen alkotása a maga nemében az első volt.

Mind ezek tekintetbevételevel jogosítva érzem magamat azon fellelére, hogy a t. közgyűlés is hozzájárul s választmányunk azon több kiadások utólagos jóváhagyása tekintetében hozott határozatához.

(Vége következik.)

## Szabályrendelet

a kiállítási lakásiroda felállítására vonatkozólag.

I. Rész.

1. §. Budapest főváros tanácsa az 1885. évi országos általános kiállítás alkalmából, az elszállásolási ügy hivatalos kezelésére egy központi lakásirodát és fiók-lakásirodákat állít fel.

2. §. Ezen iroda czélja: a kiállítás alatt az idegenek tömeges látogatása folytán felmerülhető lakhány és lakdrágulás lehető megállítására; továbbá a kiállítás látogatónak rendezett és biztosított elszállásolása; végre a lakást kereső idegenek és a bérbeadandó helyiségekkel bíró lakosok közti összeköttetés közvetítése.

3. §. A központi lakásiroda a régi város-ház szomszédságában, a kegyes-rendiek épülete mellett levő közt-utcai iskola földszinti helyiségében, — az egyik fiók-iroda a központi pályaudvar érkező oldalán, a másik az osztrák-magyar állanvasut, a harmadik pedig a déli vasut pályaudvarának érkező oldalán, végre a negyedik fiók-iroda a Dunagőzhajózási társaság azon épületében helyeztetik el, a hol a bécsi személyszállító hajók szoktak kikötni.

4. §. A központi lakásiroda élén egy főnök áll, ki egyúttal a fiók-irodákat is kellő utasításokkal ellátni és működésüket szigoruan ellenőrizni tartozik.

A főnökön kívül az irodai teendők ellátására a szükséghez kepest kiegészítő erők fognak alkalmaztatni.

5. §. A lakásirodánál bérbeadásra előjegyeztetnek:

- a) a szállodákban levő lakások, a meny nyiban a szállótulajdonosok azokat bejelenteni kívánják;
- b) magánlakások;
- c) a főváros által e czélra átengedendő helyiségek;
- d) az állam vagy magántársulatok és intézetek által kiadandó helyiségek;
- e) a főváros környékén levő községekben, esetleg a vasut- és gőzhajó-állomásokhoz közelfekvő helyiségekben levő lakások.

6. §. Kellő nyilvántartás és ellenőrizhetőség szempontjából a lakbejelentések kizárólag csak a központi irodában történhetnek.

A bejelentések az A/ alatti minta szerint szerkesztett bejelentési lapon eszközöltetnek, mely a lakást kiadó által sajátkezűleg kitöltve és aláírva, a központi irodába adandó be.

Ha a bejelentési lapot nem a lakást kiadó tölti ki, az még két tanuval is aláírandó. A lapminták a központi iroda által díjtalanul szolgáltatnak ki.

7. §. A bejelentési lapok beérkezésük alkalmával nyomban osztályozandók, olyképen hogy minden egyes közigazgatási kerületre nézve az egyforma minőségű lakások külön-külön csoportban kezeltsenek.

Minden csoport külön római számmal, az egyes csoportban levő bejelentési lapok pedig beérkezésük sorrendje szerint folyószámokkal latandók el.

Az összes bejelentésekről a bejelentők neve által mutató-könyv készített, mely kitüntesse, hogy az illető lakáskiadónak bejelentése melyik csoportban és mily sorszámmal álltalálható fel.

8. §. A bejelentés alkalmával a lakást kiadó által, beiktatási díj fejében az egy napra eső bérek 40%-ka fizetendő, melyről a B/ alatti minta szerint kiállított elismervény szolgáltatnak ki.

9. §. A bejelentési lapok az osztályozás előtt a főnök által láttaozandók.

Minden oly bejelentést, mely a közbiztonságot veszélyeztető, vagy pedig egyébként meg nem bízható egyénekét (ismert tolvajok, betörők, zsebmetszők, hamis kártyások, bordélytulajdonosoktól sibiől) származik, a lakásiroda főnöke visszautasítani tartozik.

Nehogy az említett egyének álnevek alatt jelenthessenek be lakást, köteles a főnök minden oly esetben, midőn a lakbejelentő személye előtte ismeretlen, vagy gyanul keltő, a helyszínen személyesen, vagy pedig kellő személy- és helyismerettel bíró egyén utján a bejelentő megbízhatóságáról meggyőződést szerezni.

Ha e tekintetben kételegy forognak fenn,

a lakásiroda főnöke az illető lakást kiküldöttje által megvizsgáltathatja.

Általában pedig bejegyzésre csak oly lakások fogadhatók el, melyek egészségesek, tiszták és az érték követelt bér nem túcsi-gazott.

A visszautasított lakások a főnök, a fővárosi törvényhatóság orsz. kiállítási biz. elnökének bejelenteni tartozik.

10. §. M helyt a bejelentési lap a központi irodánál benyújtatik és ott elfogadjatik, arról az említett iroda a C/ alatti minta szerint azonnal írásbeli utalványt állít ki.

A főnök gondoskodni tartozik arról, hogy a bejelentett lakásokra vonatkozó utalványok a központi iroda és a fiókirodák közt a mutakozó szükséghez kepest megfelelőleg osztásának el úgy, hogy a lakást keresők kielégítése tekintetében fennakadás ne törtérjék.

Ha a bejelentett lakások a lakástkeresők elhelyezésére elégteleneknek mutatkoznak: ezen körülményről a főnök a fővárosi törvényhatóság országos kiállítási bizottsági elnökének haladéktalanul jelentést tenni tartozik.

(Vége következik.)

## VIDÉKI LEVELEZÉS.

M.-Padé, 1884. decz. 26-án.

Mint mult évben, úgy ez idén is fáradozott Grób Ernő úr egy az iskolás gyermekek számára felállítandó karácsonya költségeinek gyűjtésében; s a siker ismét fényesnek mutatkozott; gyönyörű karácsonya díszlet az iskola egyik tantermének közepén, az asztalokká rögtönzött négy nagy fekete tábla telve ajándékokkal. S midőn a másik tanteremben az iskolások a bethlehemi jatekot elvégeztek, szép rendben ajtótek, helyet foglalandó; csak ezután engedtetek meg a felnőtteknek a karácsonya s ajándékok megszemlélése, mely a legszebb rendben lefolyván, kezdődött az ajándékok kiosztása. — S a kicsinyek örömet látva, elfelejtették a sok kellemetlenséggel járó fáradság.

Bizony nagy lelki erőre van szükség a szegények javára valamit gyűjteni; nem mintha nem örömet adoztak volna; nem, sőt ellenkezőleg, mint más esetekben is, a helybeli birtokos urak s értelmiség most is kimutatá, mennyire siet az iskola s gyermekek javára áldozatokat hozni. Hisz nagy részben nekik köszönhető, hogy a helybeli népnevelési segélyegylet ez idén is 60 forint költethett ruházatra az iskolások számára! Mondom, nem a fáradozás kedvetleníti el az embert, de igen a rút halálanság. Im egy példa:

Midőn Grób úr a birtokos urak s értelmiség közt a fennevezett czélra a gyűjtést befejezve 22 fnt eredményt felmutathatott, felkérte a községi bírót, említené ezt a nép előtt s kerje fel e czélra bármily csekélységet is adni, nem mintha erre még szükség volna, hanem, hogy a többlet szaporítva, minél nagyobb összeg a népnevelési segélyegylet javára fordítható legyen. A bíró úr örömmel vállalkozott erre s a néphez intézett felhívásban dicsőrelőleg nyilatkozott az urak áldozatkészségéről s különösen Grób úr fáradozásáról. S mit felelt egy Kovacs Imre nevű ember? „Ugy is kell az uraknak, ez kötelességük, mert a mi fiaink vedelmek az ő birtokukat!” — Voltak ugyan, kik őt csitították, sőt örömet jegeztek 10, 20—50 krt, összesen 5 fnt 80 krt, de ama hang mégis nagyon lehangola a buzgón fáradozó Grób urat. „Nem kell rá hallgatni, mondák a parasztok, egy fecske nem csinál nyarat!” — Nem ám, de egy rohadt alma elronthat százat, s ama belekedés elterjedhet s ezáltal származnak az anarchikus, földosztó eszmék. Jó lesz az olyan emberek tetteit figyelemmel kísérni. H.

## Pleitcz Ferencz Pál †.

Pleitcz Ferencz Pál, nyomdátulajdonos, a „Torontál” évek hosszú során át kiadója, pár napi gyengékedés után, 1884. évi december 26-án, csendesen, mint a hogy ezt, az Urban örökre elhunyt. A gyászban, mely e meg mindig varatlanul bekövetkezett halál által a szerető családot érte, igaz fájdalommal osztóznak mindazok, a kik e szokásban egyszerű, de a keresztényi erkölcsökben kiváló, nemesszívű, muokas és becsületes polgárt ismertek. — Ferencz önérzete e puritan jellem mindenkor megadta a kellő tiszteletet a valódi érdemek és igazságosságának, de soha egy percze se hajlott meg azon idóknak, melynek alkotói tiszteletet és szolgai mag-alakodást követelnek a mamon vagy bitortolt nagyság részére. — A kis öreg csaknem haláláig naponként reggel és délután taláható volt munkaszatálnál, lelkiismeretesen számolva és jegyezgetve, nem annyira saját érdekében, mint inkább arra figyelve, hogy a kiérdemelt igények és követelések meg ne rövidíthessenek. Ezekre rugnak be nem hajtott követeléseit, mert senki se akart költséges perekkel megkeseríteni. — Mint szerkesztő három éven át voltam vele közvetlen összeköttetésben, de vigaszomul szövel kijelenthetem, hogy ez idő alatt se viszálykodás, se meghasonlás, sőt még szóváltás se volt közöttünk. — Hogy minő szeretetnek és tisztelgetnek örvendett, kellően igazolta a részvevőknek ritkán előforduló nagy száma és a meghatartóság, mellyel a boldogultat az örök nyugalom helyére kísérték. Szerk.

## SZÍNHÁZ.

**A városi színház heti műsora.**  
Csütörtök, január 1-én: „Mátyás deák”.  
Pentek, jan. 2-án: „Haromszörű kacska”.  
Fényeri Mór jutalomjátéka.  
Szombat, 3-án: „Egy éj Velenczében”.  
Vasárnap, jan. 4-én: „Aranyos Milicza”.

## Vasuti ügyek.

(Szab. osztrák-magy. államvasut-társaság.) A kassa-oderbergi vasut Dombrau és Karvin állomásaitól, Bécs, (osztr. magy. államvasut-társasági pályaudvar) állomására közzén küldemények szállítására nézve f. évi november 20-án egy új kivételes díjszabás lépett érvénybe, mely díjszabás által az 1880. évi január 15-étől érvényes díjszabás hatályon kívül helyeztetik.

## HIRHARANG.

**\* Az újév beálltával kedves kötelességünknek ismerjük, tisztelt munkatársaink, valamint lapolvasóinknak sok szerencsét, ép erőt és egészséget kívánni!**

**\* Újévüdvözlésektől való felmentés.** 1885. évben mindennemű üdvözlésektől való felmentést végezték. Sinkay Janos ur a helybeli városi kórház javára 10 forint, Steinitzer Géza ur és neje a helybeli jótékony négyelet javára 5 forint és tek. Mencer Lipót ur szintén a helyb. jótékony négyelet javára 6 forint, tek. Dr. Mangold Samu ur a helyben létesítendő arvház javára 5 forint adományozott, sasog Varady Mihály és Kovach Ágoston, királyi tanácsos urak pedig 5-5 forintot vagy is összesen 10 forintot küldtek be azzal, hogy ezen összeg a községi népiskolában alkalmazott tanítónő Moratti Emma kisasszony által oktatólt oly tanulóknak kejtetjenek szolgáltatásai, kik helyb. nem magyar ajku szülőktől származva, a magyar nyelvben és egyéb tantargyakban legjobb előmenetelt tettek s különben is jó magaviseletűek. Mi a nagyérdemű közönségnek azzal hozatik tudomására, hogy 10 forint a városi pénztárnál a kórház javára bevételezettelt, 11 forint Vécsey Eleonora ó nágának mint a jótékony négyelet elnökének, 5 forint Andel Venczel urnak, mint a helyben létesítendő arvház képzőtárnokának, és 10 forint Kellner Ede községi iskolázási elnök urnak az illető tanulóknak leendő kiszolgáltatás végett mai napon atkületelt. Egyben fogadják a nemes adományozók szives adományukért hálás köszönetem nyilvánítását. — Kelt N.-Becskeken, 1884. évi december hó 29-én.  
Kulifay Lajos, polgármester.

**\* Magyar tudományos akadémia karácsonyi ajándéka a gymnasiumok részére.** A m. t. akadémia főtitkára következő levele intézte a gymnasiumok igazgatóságaihoz: „Tisztelt igazgatóság! A Magyar Tudományos Akadémia, f. e. november 24-én tartott ülésében, az akadémiai kiadványok ajándék-peldányainak adományozása és szétküldése körül ekkorig követelt eljárásának legyenes megváltoztatását határozta el. Az Akadémia mindenkor kötelességének tekintette a tudományos ismeretek terjesztését kiadványainak ajándékkeppen szétküldése által is előmozdítani. Különösen a tudományos művelődés leghivatottabb tényezőire: a felső- és középiskolákra volt figyelemmel. Közel száz tanítélet, a mely időnként az Akademiához folyamodott, részessül ajándék-könyv-küldeményekben. Az Akadémia jelenleg ezen kedvezményt az ország összes felső- és középiskoláira kiterjesztette, vagyis 45 olyan tanítéletre, mely abban ekkorig nem részessül. Továbbá, míg ekkorig a tanítéleteknek csak egy kis része kapta az Akadémia összes kiadványait, ezentul minden felső iskolának és gymnasiumnak az Akadémia összes kiadványai meg fognak küldetni. (A könyvkiadó bizottság kiadványain kívül, melyek előfizetésen alapuló külön kezelt vállalatot képeznek.) A főrealkoláknak pedig az Almanach, Évkönyv, Értesítő, Emlékbeszéd, a három osztály értekezései, az első és harmadik osztály kiadványai, az archéologiai, nemzetgazdasági és természettudományi bizottságok kiadványai fognak küldetni. Végre, míg ekkorig a küldemények rendszerint egyszer évenként szállítottak rendeztetők helyére, ezentul minden könyv és fuzet azonnal megjelenése után fog expediatlalt. Ezen rendelkezések az 1885. év elejéről lépnek hatályba. A Tisztelt Igazgatóság és a Tanári Kar, az Akademiának, a hazai tudományosság és köznevelődés ügye iránti érdeklődése által sugallt e határozatait bizonyára hazafias mellánnyal fogja fogadni. — Budapest, 1884. december 20-án. Fraknói Vilmos, főtitkar. — Tanítéletünk tanári kara bizonyára nemcsak mellánnyal, hanem hazafias lelkesedéssel és mélyen érzett hála-köszönettel fogadja m. t. akademiának bőkezű ajándékát és a maga részéről el is fog mindent követni, hogy az adományozó nagyérdemű testület nemes intenczióit a maga körében megvalósítsa.

**\* Dalestély.** A „n.-becskerei szerb egyházi delegát” 1885. évi január hó 8-án a Virág-Grecs-féle kávéházban „tombolával egybekötött dalestélyt” rendezte. Kezde 1/8.

**\* A „nagy-becskerei szerb egyházi delegát” hálás elismerését**

nyilvánítja a „n.-kikindai „Gusle” nevű szerb egyházi delegátnek, továbbá a nagy-becskerei dalárdának, a nagy-becskerei szerb jótékony négyeletnek, a n.-becskerei szerb iparegyeletnek, a nagy-becskerei munkás-képző- és társas-egyletnek, valamint mindazoknak, kik felejtethet elnöküknek Raszkovits Teofan temetésén részt vettek.

**\* Gyászújság.** F. évi január hó 3-án fog a helybeli belvárosi szerb templomban a mult évben november hó 28-án elhunyt Raszkovits Theophanert, ügyvéd jelölt s a helybeli szerb egyházi delegát volt elnökeert, engedszelő szent mise-aldozat az egek urnának bemutatni.

**\* Tíz év után.** A nagy-becskerei gymnasium első osztályába 1870-ik évben beiratkozott, ugy neamkülömben 1874. évig terjedő időszék alatt a fennemlített tanítélet bármelyik osztályát ezekkel együtt frequentált, s jelenleg itthelyt tartózkodó tanulótársak f. évi december hó 14-én társas vacsorát rendeztek a „Pest városához” címzett szállóban. A lefolyt tíz év alatt megférhasodott visonttalálkozók örömtől sugartzott arccsal szoritották meg a jobbat, melyet bucszászor oly remegve nyújtottak egymásnak. Nem akarván e helyütt rekriminacziójává bocsátkozni annak, amit a „jubilansok” tíz évi visonttalálkozhatas öröme rendezett eme társas vacsora folyama alatt felelevenített gyermekkori reminiscenziák hatása alatt érezték, egyszerűen konstanzáljuk, hogy a köztük netán tamadt társadalmi különbségek figyelmen kívül hagyásával a régi barátságunk továbbra is leendő megörzészere mondott felkösztöntök, pohárcsengésekkel fűszerezve, késő éjbe nyultak. A visonttalálkozók névsorát következőkben adjuk: Dr. Botta Pál, Feimer Ágost, Gözsi Matyas, Grubacsy Matyas, Kókis Kornel, Lestyánszky Janos, Megyessy Lajos, Szabó Sándor, Szremacz Mihály, Weisz László, Zsivánovics Sándor és Zsvikovics Bogdan.

**\* Szegény gyermekek karácsonyfája.** Tör.-Becsén a községi iskola egyik tantermében ujabbán is tartottak karácsonyfa-ünnepeket, mely az erkölcsi és anyagi sikert tekintve, joggal sorakozhatik az előző években rendezettekhez. Az alkalmi beszédet a gazdagon megrakott karácsonyfa világító fénye mellett az iskolázók elnöke, Dr. Tószögi Aladár ur tartá, fejtegetvén az összes jelenvolt tanulóffiságának a karácsonyi ünnepek jelentőségét. Ezen hatásos beszéd után az ajándékok kiosztása következett. A legszegényebb iskolás gyermekek teljesen felruháztak, számosan különféle egyes ruhadarabokat vagy csizmákat kaptak; ellenben a nemeskeblű családok kalács- és gyümölcsküldeményeiben minden szegény gyermek bőven részesült. A kiosztást mohó buzgalommal s könnyelt szemekkel Tószögi Aladárné és Istváni Istvánné urnók teljesítették. — Az ünnepegy létrejötté ezuttal első sorban a közs. képviselőtestület emberbaráti áldozatkészégének köszönhető; azonfölül egy ismeretlen nevű, nemesen érző urnó 7776 méter vásznat bocsátott rendelkezésre a szegénysorsu tanulóknak közzött leendő kiosztás végett. Oly tettek ezek, melyek nem szorulnak dicséretre.

**\* Decsévár sz. kir. város képviselő testülete** 33 szavazattal 10 ellenében elhatározta, hogy a jövő évi téli évadtól kezdve az eddiggi német színi előadások helyett a magyar színház foglalandja el. Gratulálunk a derék polgárok e utánzásra méltó elhatározásához!

**\* 17 millió per.** A franco magyar banknak a kincstar ellen, 17 millió forint és jár. iránti perét, a mult héten referálta a Curia, mely a királyi tábla ítéletét hagyta helyben. Ezen ügyben mind a három bíróság elutasította felperest keresetével. Az első bíróság Kunecz Jenő felperesi képviselő díját és költségeit saját fele ellen, 65.000 forintban állapította meg. A kir. tábla ezt az összeget 40.000 frtra szállította le és ezt a Curia is helyben hagyta.

**\* A magyar kereskedelmi törvény** (1875. évi XXXVII. t.-cz.) a budapesti kir. ítélőtábla elvi jelentőségű határozataival ellátta dr. Jancsó György. (Budapest, Franklin-társulat, ára 1 forint.) Gyakorlati értékű, kitűnő munka, mely czelszerű berendezésével kiválóan megkönyviti az eligazodást, a mennyiben közvetlenül az illető törvényszakasz után találjuk a kir. tábla elvi jelentőségi határozatait.

## NYILTÉR. \*)

### Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik szivesek voltak boldogult, felejtethet és hön szeretett atyám, Pleitz Fr. Pál urnak temetésén részt venni, nemkülömben a helybeli munkás-képző- és társalgöylet dalár-osztálya fogadják ez uton is ugy saját, mint gyermekeim és többi rokonaim nevében forró köszönetemet.  
N.-Becskekek. 1884. decz. 30-án.

Özv. Brájjer Márta, szül. Pleitz.

**Válasz Schiller Lipót urnak, mint a jegyzői egylet elnökének.**

E lapok 51-ik számában jegyzői egyletünk, általam igen tisztelt s nagybecsült elnöke száll sikra az általam oly mélyen (?) megtámadott jegyzői kar és egylet védelmére.

\*) Az e rovat alatt közölt cikkek nem vállal felelősséget a szerk.

Az igazat megvallva, nem akartam válszolni Schiller úr levelére, gondolva, hogy a két cikk bárki által olvastatik is, első pillanatra kell, hogy szembe tünjék, mikép Schiller úr szemalombarcza indul, mert egy általa képzelt ellenfél ellen küzd. Szembe kell, hogy tünjék azon nagy ferdites, mely elnökünk cikkében több helyütt előfordul. De ha ama sorok el nem ferdtitettek, nem lehetett volna azt megtámadni, s nehogy e ferdtések, válsz nélkül maradvá, feüleles ítelet mellett közpénzul fogadtassanak, kötelességem nem magam, de az ügy érdekében Schiller urnak némi felvilágosítással szolgálni s visszaveretini őt az általa megtámadott cikkre, mert attól nagyon is elkalandozott.

Ha valaki van, ki mint fiatal ember az idősebb kor iránt tisztelettel viseltetik, ha van valaki, ki ez érdemet elismerni, mellányolni és becsulni tudja, ki a közzjóra irányzott mindennemű társadalmi törekvést teljes erővel támogat, az csekély személyem. De az idősebb kort nem tartom elegendőnek, hűbár az tapasztalatok hosszu sorával párosult tudományossággal rendelkezik is, hogy más fiatalabb embertől mindent, még az egyéni meggyözödé és gondolat szabadságot is megtagadjon. Ha ez történik, önkénytelenül az kell hogy eszembe jöjjön, mikép a „fiatal szeleburdság” nem mindig a fiatal kor sajátsága, gyakran követ el ily hibát a tapasztalatokban gazdag kor is, mert ha ama cikket több higgadsággal s csak egy kevés jó akaratall olvassa át, lehetetlen, hogy abban oly óriási tévedéseket, oly borzasztó nagy szerénytelenséget s „fitymáló elbizakodottságot” találjon, mint felhevülése első percében.

A mi irányomban tanusított jó akaratát s elismerését illeti — melyet kegyes volt részemre szerény munkálkodásom folytán előlegezni — fogadja öszinte köszönetem. S tanácsait minden alkalommal, midőn meggondolatlanságomban még egyszer akarok rút halálanságot elkövetni — teljesíteni is fogom. De most azt el nem fogadhatom, mert meggyözödésem szerint semmi olyat el nem követtem, mi e tanácsnyújtást igazolhatná.

Multkori cikkem a következő történeten alapult:

E megye egyik járásának jegyzői értekezletre gyultek össze, s elhatározták, hogy a megyei törvényhatóság által alkotott szabályrendelet ellen kérvényezni fognak, annak oly értelemben megváltoztatását kérelmezve, hogy a jegyző fogadják és bocsassa el segédjét akkor, midőn neki kedve tartja, mert ha ez nem történik, az főnököt bosszantani fogja. Tehát ama járás jegyzői azt vonták kétségbe, mit t. elnökünk is elismer, t. i. hogy a segédjegyzők tisztességes emberek. S ezzel megtámadták azt éppen a legenyegesebb pontjában, állásuk véglegesítését.

Ha a járás jegyzői csak azt kérik, hogy a segédjegyzőtök fogadják fel s 3-6 havi próbaidő után a szolgabíró vagy az alispáni hivatal által erősítettessenek meg, ezen indítványt szerencsés közvetítésnek tartottam volna, mert a képviselőtestület — tisztelet a kivételeknek — nem igen képesek engem maguk iránt lelkesíteni s hatalmuk tágítását éppen nem tartom szükségesnek. S ezt annál kevésbé volnék hajlandó reájuk bízni, mert ezen képviselő testület a képzetséget éppen nem tudván megbírálni, csak játékszer egyesek s nem ritkán nemzetiségi izgatók kezében.

A községi jegyzői és segédjegyzői állás betöltése tárgyában legszerencsésőbb megoldásnak találnám nagynevű alispánunknak a képviselőházhöz intézett feliratában foglaltakat.

Az említett kérvényben főleg az elbocsájtási jog követeltetett s ez volt mi ellen felszólaltam, mert ezen jognak esetleg túlzásig menő terjesztését menegedhetnek nem tartom. S ennél nem szerencsésőbb Schiller úr nézete sem, hogy az elbocsájtást a képviselő testület eszközölje, mert ha nem látok benne kellő garanzciát a választás eszközzésére, bizonynyal nem fog az tanultabb lenni az elbocsájtásnál sem, s ha ezen nézet elfogadtatik — sok eselben épen az következne be, mit megakadályozni akarnak, hogy t. i. nem tudnának jegyzőink az alkalmas embertől megszabadulni, mert ez a képviselő testülettel pajtáskodva az bizonynyal levsavazná az elbocsájtást kérő jegyző indítványát. Legjobb a fegyelmi út, s itt a felfüggesztéssel együtt lehetne mindjárt helyettesítést eszközölni s akkor nem maradna a jegyző munkaeör nélkül.

A segédjegyzőnek önálló hatáskörrel felruházása tárgyában tett észrevétele épen nem gyözött meg nézetem helytelenségéről. Én is onnan meritem forrásom, honnan elnök úr, a községi törvény 64-ik §-ából. Ennek második bekezdése „jegyzők”-et ismer. S a közéletben több helyen látjuk, hogy igen is bírnak önálló hatáskörrel e törvény intézkedései folytán alkotott szabályrendeletek alapján.

S továbbá e törvény 68. §-ában foglaltak, ezt heterozottan meg is engedik, mert nem képzethetnek oly helyzetet, midőn a közjegyző és segédje más-más községben laknak, hogy lehetne az, hogy önálló hatáskör nélkül a segéd intézkedhetne. S a jegyző felelős sem lehet oly ügyekért, melyekről tudomása sincs, annál kevésbé engedelmekedhetik a segéd vakon főnökének.

Az aljegyzői cím ellen hozott határozat indokolására felhozott egyetlen eset — szerintem — nem volt elegendő ok arra, hogy a megyénél keressünk orvoslást. S ha az 1871. évi törvény alapján alkotott községi szabályrendelet például ezt állapította volna meg — mint egyes községekben történt is — azt hiszem, teljes jogosan használhatja az illető a nélkül, hogy a jegyzői egylet határozata

ebben akadályozhatná. A felhozott eset épen azt bizonyítja, hogy a segédnek felelősnek kell lenni, ha ott ez lett volna, nem a jegyző, hanem segédjét bíróságok meg.

Igen szeretném, ha Schiller úr kimutatná nekem cikkemből azon pontot, hol én Torontálmegye jegyzőit semmirevalóknak nevezem. Én ezt írtam: „...senkinek sem jut eszébe, egy nébány semmirevalóert az egész jegyzői kart elitelni.” — Ebből Torontálmegyét kiolvasni végtelen nagy adag képzölös szükséges, azt pedig csak nem fogja elvitatni, hogy Magyarorszag 4000 jegyzője közzött akadhat nem egészen tisztességes is. Azért a rágalmozó szót, mint alaptalant ezennel vissza utasítom.

Az általam írt cikk előzményeiről mondtak elejtik elnök ur amaz állítását, hogy a jegyzők csak a közzjával toródnak, s így ezen állításból kifolyó következtetései nem is reflectáltak. Mert, hogy ama járás jegyzőinek határozata nem sok értéket tanusit a közzjő iránt, azt hiszem nem fogja elvitatni.

A jegyzői egylet érdemeit én elismertem s ezt cikkemben sehol meg nem tagadtam, de nem találok megegyezhetőnek azon eljárást, melyet egyesek követnek, midőn a jegyzői egylet a rendszeresítés mellett, ök pedig az ellen foglalnak állást.

A fizetés tárgyában tett észrevételeire vonatkozólag arra kérem, tanusítom meg engem 400 frtból minden mellékjövdelem nélkül megélni. Végtelen felesleges kötelezve s tanúsítást kártársaimnak is ajánlani fogom, mint olyat, melynél hasznosabbat még ez életen át nem tanultak. Igen helyes, hogy a segédnek ne legyen nagyobb fizetése mint a jegyzőnek, de valamint egyetlen fővárosi lap sem karhözattatta az országos jegyző egylet azon kérelmét, hogy a jegyző fizetése 800 frtban állapítsák meg, ugy elvárhatjuk, hogy a jegyzők sem fogják a mi nagyon is indokolt kérelmünket kárhözhatni.

Hátra hagytam volna még ama bizonyos 30 százalékat. S itt világlik ki különösen, hogy Schiller ur vagy nem értette vagy félre magyarázta szavaim. Én azt mondtam 30 százalék nem volna képes a vizsgát letenni, ő megfordítja s azt írja 30 százalék sem volna képes a vizsgát letenni. Ez pedig egészen más, a különbség épen 40 százalék. De ez mellékes, mert ez által nem a jegyzői kar tudományossága s képzetsége volt megtámadva. S ha helyesen értelmezi Schiller ur cikkem azon eredményre jött volna, mint a jegyzői kar egy igen-igen tisztelt s nagybecsült tagja, ki e kérdésre nézve ezt mondta: „Igaz van a kérdésben, mert a mai időben a törvények s rendeletek annyit mindent követelnek a jegyzőktől, hogy tulterheltekök mellett nem is kísérhetik figyelemmel az azokban előforduló változásokat, nincs idejük erre s így természetesen mindenről tudomással sem bírhatnak.

Elnök urnak személyeskedő támadásaira — melyek cikkemnek nem a kellő figyelemmel átolvassása folytán keletkeztek, nem válszolok. Sokkal jobban tisztelem e lapok olvasó közönségét, mintsem személyes torzalkodásokkal untatnám, s a támadásra méltó hangu válszsal megsérteném, meg azt is tartom, hogy mások meggyözödése kíván annyit figyelmet, hogy ahhoz ne doronggal közeledjünk. Jelen cikkem csupán a történet félreértések eloszlatására irányult, s mitűn ez megtörtént, kijelentem, hogy ez ügyben ez utolsó szavam.

Végzem levelem azzal, hogy most Schiller ur a jegyzői egylet és jegyzői kar nevében beszél, valjon minő modort szokott használni akkor, ha a saját nevében beszél?

Egres, 1884. évi december 23-án.

Ifj. Kocsis Ferencz, s. jegyző.

## IRODALOM és MŰVÉSZET.

A „Képes Családi Lapok” 13. számának tartalma a következő: „Könyvtelen boldogság”; (Egy szép asszony elbeszélése.) Sziklay Jánosról. — Karácsony; (Költemény.) Divék Gyulától. — „A jégbaró”; (Életkép.) Baláz Sándortól. — Dávid mester. (Karácsonyi történet) Bequignolles Hermann után ford. Fridrich Gyula. — Gondolatok. — Karácsonyi kaland; Szentiványi Emil-től. — Leküzdött szenvedés. (Elbeszélés.) Halász Ferencz-től. — Karácsonyi álom. Költemény. (Képpel.) — Hetti tárcza. Karácsonyi beköszöntő. Bolygótol. Képmagyarázatok. — Mindenféle. — Humor.

Képeink: Színház-égés. — Velencei vízherdő leány. — A pásztorok ábirta. Karácsonyi álom.

Melléklet: A „Scarpa Achel” című regény 193-208 oldala.  
A boríték on: Hetti naptár. — Sakk-talány. — Négyzög-rejtvény. — Szám-rejtvény. — Talányok megfejtése. — Megfejtők névsora. — Hymen. Gyászrovat. — Tarka világ. — A szerkesztő postája. — Hirdetések. Előfizethetni: Méhner Vilmosnál, Budapest IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

## APRÓSÁGOK.

(Ki az?) II. József császár, magyarországi utazása alkalmával egyszer betért egy kis városba. A vendéglőben szobát nyitottat magának, azonnal tükör elé állt és borotválkozott.

A fogadós látván aranyszínű ruháját, kíváncsian kérde őt:

— Ugyan kérem, miféle szolgálatban áll maga a császárnál?

— Hát édesem — felelt a császár mosolygva — biz én néha-néha borotválni szoktam a császárt.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.

5016. sz. kig. 1884. **Pályázat.** (504—3.3)

Szöreg községében lemondás folytán megürült kör-orvosi állomásnak választás útján történendő újbóli betöltésére ezennel pályázat hirdetik azzal, hogy ezen állomással összekötött évi fizetések és egyéb járandóságok következők:

A körhöz tartozó községektől készpénz fizetésben évi 500 forint, azonkívül minden nappali látogatásért 40, éjjeli látogatásért 80 kr. és minden recept írásért 30 kr. o. é., végkép szegények ingyen gyógykezelendők.

Felhívják mind azokat, kik ezen állomásra pályázni szándékoznak, hogy a törvénynek megfelelően felszerelt folyamódványait jövő évi január hó 10-ig mint a választást megelőző napján alólról szolgabíróhoz benyújtsák. T.-Kanizsán, 1884. december 8-án.

**Issekutz Antal,**  
szolgabíró.

8130. sz. (4—3.1)

**Pályázati hirdetmény.**

Franczföld község jegyzői állomás a jegyzőnek nyugdíjaztatása folytán üresedésbe jövén, az állomás választás útján 1885. évi január hó 29-én, délelőtti 10 órakor, Franczföld község házában fog betöltetni.

A pályázni kívánók tartoznak szabályszerűen bélyegzett és okmányokkal ellátott folyamódványukat 1885. évi január hó 25-ikig alóljegyzett szolgabíróhoz benyújtani s kimutatni, hogy a jegyzői szigorlatot letették, hogy a hivatalos magyar, valamint a német nyelvet írásban és szóbelileg bírják.

A jegyzői állomással 500 frt évi fizetés, a képviselő tisztelet által megállapított írásbeli munkalathoz járó díjak és 3 öl tüzi fának Pancsováról leendő kifuvározása van összekötve.

Pancsován, 1884. évi december hó 27-én.

**Radosavlyevic,**  
szolgabíró.

**Értesítés.**

Van szerencsém alábbi árjegyzéket kiválóbb fogyasztási cikkeknek a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani.

A nálam való közvetlen megrendelésnek haszna annyira szembetűnő, hogy vidéken lakó egyének érdekében álland, legjobb hírvéneknél őrvezendő szállítási üzletemet igénybe venni, s legyen az előítélet, avagy szokatlanság mi valakit eddigi megrendelésektől tartóztatá, az egyszeri kísérlet elegendő leendő érdekeiről meggyőzni.

Vevőim mindazon előnyökben részesülnek, melyek a közvetlen forrásból való vétellel járnak, s jó árut olcsó árak mellett nyernek.

Az olcsó csomagszállítás, mely szerint 5 kilós csomag az ország minden tájkára csak 30 kr., a szigorú tisztesség elve valamint azon körülmény is, hogy minden fogyasztási cikkek bármilyen mennyiségben is szolgálhatok, vállalatomnak már is óriási kiterjedést kölcsönöztek, s egyszerű levelező lap elegendő mindent kényelmes módon, postautalvány vagy utánvétel mellett kézhez nyerni.

**Árjegyzék.**

Bécsi tormás kolbász naponta friss	1 pár	frt —.12
Pesti	1	— .5
Párizsi	1 kiló	1.10
Debreczeni	1	1.25
Győri füstölt	1 drb	— .10
Kassai vagy Prágai sódar nyers	1 kiló	1.25
" " " " " " " "	1 " "	2.80
Füstölt marhabús	1 " "	1.35
Marhanyelv füstölt, nyers vagy főzve	1 drb	1.60
Szalámi magyar v. veronai	1 kiló	2.50
Krakói kolbász	1 " "	1.60
Pörkölt szalonna	1 " "	1.25
Rózsa paprika 1/4, 1/2, 3/4, kiló dobozban	1 " "	2. —
Tarhanya	5 " "	2.50
Marcaroni	5 " "	3. —
Gardinette 1 láda	5 " "	10. —
Caviar friss dobozban	1/4 " "	2. —
Ajóna sós genuai	1 " "	2. —
Sardinal orosz pácizolt	1 hordó	2.50
" " " " " " " "	1/4 doboz	— .40
" " " " " " " "	1 kiló	1.50
Ementhali sajt legfinomabb	1 " "	1. —
Groyl	1 " "	1.60
Gorzonzola	1 " "	1.60
Roquefort	1 " "	3. —
Parmal régi olasz sajt	1 " "	2.20
Imperial valódi	12 darab	1 láda
		2.40

Nagyrabecsült megrendeléseit várva maradtam

kiváló tisztelettel

**PLESCH H.,**  
Budapest.

(400—22.11)

**Jegyzői irnok,**

ki több éven át jegyzői irodákban működött, havi 15 frt készpénz fizetés és teljes ellátás mellett alkalmazást nyerhet. — Torontál Kis-Oroszon.

**Gesztessy László,**  
jegyző.

(514—3.2)

614. sz. b. v. k. 1884.

(2—1.1)

**Árverési hirdetmény.**

Közhírré tételik, miszerint a tekintetes budapesti kir. kereskedelmi és váltó tiszteknak 1884. évi 31981. számú végzésével megkeresett ttes n.-becskereki kir. bíróságnak 1884. évi aug. 1-én kelt 5504. sz. a. kelt végzése folytán Dessauer Miksa részére, Jokly Zsigmond helybeli lakosnál 180 frt 70 kr. tőke és jár. iranti kielégítési és biztosítási végrehajtás útján 1884. évi aug. hó 4-én lefoglalt és 1134 forintba becsült egy gyorsajtóból, betükből és alványokból álló ingóknak helyben, végrehajtást szenvedő nyomdájában bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladása 1885. évi január hó 5. napjának, d. e. 9 órára tüzetett ki.

Együttal felhívják mindazokat, kik az előtérvezendő ingóságok vételarából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, hogy részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, ugy az esetben is, ha elsőbbségük berületi vagy haszonberületi viszonyon alapszik és ezen törvényes zalogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, de a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs, — miszerint az 1881. évi LX. t. cz. 114. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alólrthoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsek be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölöslegére fognak utasítottani.

Kelt Nagy-Becskereken, 1884. évi december 18-án.

**Marianowich János,**  
kir. bír. végrehajtó.

**Ház-cladás.**

Özvegy Lujanovits Olgának, Nicky-utca 451/3. szám alatti, a belvárosban, „Pest város” kávéház mellett fekvő háza, szabad kézből eladó. — A közelebbi feltételek alól-írott tulajdonosnénál Nagy-Kikindán, és Popovits Axent, ügyvédnél N.-Becskereken megtudhatók. (514—3.3)

**Özv. Lujanovits Olga.**

**Pályázati hirdetmény.**

Nagyméltóságu gróf Karátszonyi Quido ur bánlaki uradalmához tartozó sarosi pusztán egy néptanítói állomás 300 frt évi fizetés, szabad lakás, 4 térméter tűzifa és egy hold tengeri föld használata mellett üresedésbe jövén, felhívják mindazon okleveles tanítók, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellőleg felszerelt folyamódványukat — mivel az állás azonnal betöltendő — az uradalmi jószágfelügyelőséghez Bánlakra (per Delta) mihamarabb küldjék be. (508—3.3)

**Pályázat.**

(3—3.1)

Gyála községében meghiatalósági jóváhagyással rendszerezett s évi 250 frt készpénzfizetés és 50 frt lakter illetményel javadalmazott község irnoki állomásnak a község képviselő testülete által való választás útján leendő betöltésére 1885. évi január hó 11-én, d. e. 10 órára, Gyála község házában ezennel kitézetik.

Felhívják az ezen állomásra pályázni óhajtók, hogy a hivatalos magyar és a községben divó szerb nyelv bírást igazoló s egyéb okmányokkal is felszerelt kérvényeiket a választást megelőző napig a község előjáróságához benyújtsák.

Megjegyeztetik, hogy a jegyzői oklevellel bírók előnyben részesülnek.

Kelt Gyálán, 1884. évi december hó 22-én.

**Jó mulatságot, igazi nemes élvezetet szerezheth**

**mindenki ingyen,**

**„KÉPES CSALÁDI LAPOK”**

kiadóhivatalához

(1—3.1)

fordul egy mutatóvány-számért, melyet a kiadó kívánatra bárkinek bérmentve megküld.

**A legolcsóbb, legkedveltebb szépirodalmi lap külön divatlappal és könyvalaku regény-melléklettel.**

Érdekes és válogatott olvasnivalók a legjobb íróktól. — Minden számban pompás képek.

Előfizetési ár: Egész évre . . . . . 6 frt — kr.  
Félévre . . . . . 3 frt — kr.  
Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

**A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” kiadóhivatala**  
Méhner Vilmosnál, Budapest, papnövelde-utca 8. szám.

Kiadóhivatal: Budapest, V. Nádor-utca 7. sz.

Előfizetési árak  
a „Pesti Hirlap”-ra:  
Egész évre . . . . . 14 frt — kr.  
Félévre . . . . . 7 — „  
Negyedévre . . . . . 3 — 50 „  
Egy hóra . . . . . 1 — 20 „  
Egyes szám helyben 4 kr.  
Vidéken 5 kr.

**PESTI HIRLAP**

Megjelen

mindennap,

az ünnep- és vasárnapo-  
kat követő napokon is,

2—2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> i ven.

LEGLOLCSÓBB, LEGJOBB, LEGELTERJEDTEBB MAGYAR  
POLITIKAI NAPILAP.

Mutatóványszámok kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küldetnek.

(218—12.8)